

Асетр вяртаецца ў Вілію і яе прытокі

Рыбка была невялікая, але інтэнсіўна біла сваім хвосцікам маю далонь, спрабавала вырвацца на волю. Я яе не ўтрымліваў. Сунуў руку ў ваду, і рыбка паплыла супраць цячэння.

«Можа, і да Беларусі даплыве, бо для рыб не існуе дзяржаўных межаў, а да яе — рукой падаць», — падумаў тады.

«Мы павінны прыродзе аддаць доўг», — перш чым запуськаць у раку Вілію больш як пяць тысяч малявак асятроў (лац. *Acipenser oxyrinchus oxyrinchus*), сказаў дырэктар Службы рыбаводства пры Міністэрстве сельскай гаспадаркі Вітаўтас Грушаўскас. Паводле яго слоў, гэта каштоўная рыба ў Балтыйскім моры і ў рэках Нёман, Вілія і іх прытоках знікла ў сярэдзіне XX стагоддзя. Апошні асетр быў злоўлены на рацэ Нёман, каля Юрбаркаса ў 1956 годзе. Ён быў вялізны, важыў больш як 300 кг.

Асетр знік па чалавечай віне — павелічэнне забруджвання навакольнага асяроддзя і рэк, плаціны, нерэгуляваная лоўля, браканьерства знішчылі ў нашых рэках гэтую каралеўскую рыбу, якая магла вырасці да 5 метраў даўжынёй. А пра смакавыя якасці асятрыны і сёння ходзяць легенды.

Зараз вырашана асятра вярнуць у Нёман, Вілію і іх прытокі шляхам зарыблення. Праграма разлічана да 2020 года. Спачатку маладняк асятра куплялі за мяжой. Цяпер пачалі

вырошчваць у Літве. Маладняк асятра, які мы цяпер выпускалі ў Вілію, ужо быў з рыбаводчай гаспадаркі ў Русне, невялікага гарадка ў дэльце Нёмана.

Сам Нёман вышэй Каўнаса пасля пабудовы Каўнаскай ГЭС для асятра, на жаль, стаў недаступны. А Вілія — наадварот, асабліва пасля ўводу ў строй ачышчальных збудаванняў пры ўсіх гарадах, якія знаходзяцца на берагах Віліі і Нёмана. А да Вільнюса Вілія і раней цякла з Беларусі чыстая.

Усяго ў Вілію і яе прытокі ўжо выпушчана каля 70 тысяч маладняку асятра. Кожны год, да 2020 года, у рэкі будзе выпускацца па некалькі тысяч малявак. Гэтая рыба вядзе качавы лад жыцця. Жыве ў моры, нерастуе ў вытоках чыстых рэк. Таму хутка яна можа з'явіцца і ў рэках Беларусі. Гэта могуць быць Ашмянка, Нарач, Сэрвач, Уша, Ілія або іншыя прытокі Віліі і рака Вілейка, якая бярэ пачатак у Астравецкім раёне.

Усе згаданыя рэкі Беларусі, у дадатак і рака Мерачанка (Ашмянскі раён), якая ўпадае ў Нёман вышэй Каўнаса, у будучыні могуць узбагаціцца і рознага роду ласасёвымі рыбамі. З 1998 года Вілія, Мерачанка і іх прытокі зарыбляюцца маладняком ласося (або сёмгі), фарэлі, кумжы і харыуса. За гэтыя гады толькі ласося і кумжы выпушчана больш за 2 мільёны асобін, фарэлі і харыуса — па 0,5 мільёна. Гэтыя рыбы ўжо выкрасленыя з Чырвонай кнігі Літвы. Рыбакам дазваляецца іх лавіць.

Іншая справа — асетр. Ён жыве вельмі доўга, але доўга і спее. Да першага нерасту трэба чакаць 15—18 гадоў. На колькасць яго папуляцыі будзе аказваць уплыў несанкцыянаваны вылаў, гэта значыць браканьерства. Іхтыёлагі сцвярджаюць, што запасы асятровых не аднавіць, калі не дапамогуць рыбакі. Яны просяць літоўскіх рыбакоў, якія зловяць асятра, выпускаць яго назад у ваду. Было б добра, калі б гэтую просьбу пачулі і беларускія рыбакі. Нашы рэкі агульныя, разам трэба і адраджаць тое, што калісьці мы адабралі ў прыроды.

Вітаўтас ЖЭЙМАНТАС,
уласны карэспандэнт «Звязды» ў Літве.

Вільнюс.

Гэты малады асетр хутка заживе ў водах Віліі.

КОШТ УЛАЗІН

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Прэтэндэнтаў на асабістае жыллё, якія падпалі пад дзеянне ўказа і ўжо адкрылі крэдытную лінію, банкі пагадзіліся дакрэдытаваць. Тыя, хто не ўпісваўся ў нормы гэтага дакумента, але паспеў адкрыць крэдытную лінію, павінны будаваць жыллё ў межах адкрытых крэдытных ліній. На той час у Мінскай вобласці на ўліку тых, хто меў патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, стаяла каля 112 тыс. сем'яў.

У Мінскай вобласці ў няпростай сітуацыі з выдзяленнем ільготных сродкаў на завяршэнне будаўніцтва жыллога дома аказалася нямала сем'яў.

З 1 сакавіка гэтага года ўступіў у дзеянне ўказ №460, які змяніў некаторыя нормы ў жыллёвым будаўніцтве. Асноўныя навацыі звязаны з карэкціроўкай указа №13 і накіраваны на рэгуляванне пытанняў ільготнага крэдытавання. Сёлета на будаўніцтва жылля па ўсіх крыніцах фінансавання і для ўсіх структур дзяржава выдзеліла Мінскай вобласці 94,9 млн дэнамінаваных рублёў. У тым ліку для індывідуальнага жыллёвага будаўніцтва — 6,43 млн рублёў. У той жа час патрэбнасць у грошах для льготнага крэдытавання ў цэнтральнага рэгіёна амаль у чатыры разы большая. Рэальнасць такая, што ўжо за першае паўгоддзе асвоена большая частка ад выдаткаванай сумы — 65% (4,19 млн рублёў). Як справядліва размеркаваць сярэдншматлікіх забудовшчыкаў два мільёны «з хвосцікам», што засталіся?

— Вызначаем усе дамы, якія будуцца, бяром самую вялікую гатоўнасць, падлічваем суму, якая неабходна для завяршэння будаўніцтва. Там, дзе гатоўнасць самая высокая, а сума невялікая — выдзяляем сродкі, — адзначае **старшыня Мінаблвыканкама**

Сямён ШАПІРА. — Умоўна, завяршаем там, дзе патрэбна 10—20 тыс. рублёў. Калі, напрыклад, у доме заліты фундамент і часткова ўзведзены сцены, а на завяршэнне неабходна паўтара мільёна рублёў, то прабачце... На гэтыя грошы можна дабудаваць 30—40 дамоў, а можа, і больш, калі разумна падыходзіць. Вялікая розніца, калі 200 чалавек паселяцца ў сваіх дамах або няхай нават шматдзетная сям'я з 9 чалавек. Дарэчы, каля 70% жанчын, якія да мяне прыходзяць на прыёмы, адразу кажуць: «Я — шматдзетная маці і мне належыць». Людзі чакаюць падтрымкі і дапамогі, як мы гэта задэкларавалі. І мы іх па меры магчымасці аказваем. Але трэба разумець, што сёння, ва ўмовах няпростай эканамічнай сітуацыі, нельга разлічваць толькі на дзяржаўную падтрымку».

Яшчэ некалькі гадоў таму льготнае фінансаванне будаўніцтва прыватных дамоў было выключна ў банкаўскай юрысдыкцыі: людзі напрамую з банкам узгаднілі свае праекты, заключалі дагаворы і вырашалі ўсе спадарожныя пытанні. Аднак у выніку хваляванняў на фінансавых рынках і агульнага абвастэрэння эканамічнай сітуацыі схема дала збой. У банкаў не аказалася дастаткова сродкаў для выканання дагаворных абавязацельстваў. Для ўрэгулявання сітуацыі давялося падключыцца органам выканаўчай улады. Сёння грошы на фінансаванне будаўніцтва па льготных крэдытах індывідуальных дамоў размяр-

коўваюцца не па чарзе, а таксама індывідуальна.

— У верасні мінулага года на мой стол ляглі першыя дакументы аб выдзяленні грошай, — расказаў Сяргей Трусаў. — Я папрасіў абгрунтаваць: чаму менавіта гэтым людзям? Тут жа гэтыя дакументы адклікалі. Сказалі, што людзі адмовіліся ад грошай. З таго часу я асабіста курырую пытанне. Дагавор з банкамі заключаны амаль у дзвюх тысяч. І я валодаю ўсёй інфармацыяй: на якую суму крэдыт, калі заканчваецца тэрмін крэдытавання, дзе, што, на якія мэты і па якіх цэнах чалавек закупляе для сваёй будоўлі. Былі выдзелены грошы — размеркавалі іх сярод тых, у каго крэдытная лінія закрылася да 29 ліпеня. Цяпер прымаем дакументы ў тых, у каго дагаворы заканчваюцца ў жніўні. На верасень прыйдуць іншыя грошы — зразумела, што іх спачатку трэба бюджэту зарабіць. Наступную суму будзем размяркоўваць па такім жа прынцыпе, скрупулёзна прапрацоўваючы кожны выпадак затрымкі льготнага фінансавання прыватнага будаўніцтва жылля.

На думку кіраўніцтва вобласці, ажыятаж вакол ільготнага фінансавання будаўніцтва прыватных дамоў заціхне, калі людзі ўбачаць дакладнасць і прадуманасць дзеяння ўладаў. Гэта здыме многія пытанні і выключыць магчымасць для махінацый.

Алена ІВАНОВА.

■ Дыялог бізнесаў

НАШЫ ТРАКТАРЫ ПАЕДУЦЬ У АФРЫКУ?

У сталіцы адбылася дзелавая сустрэча паміж прадстаўнікамі прадпрыемстваў Беларусі і Буркіна-Фасо. У ходзе мерапрыемства кіраўнікі шасці заходнеафрыканскіх і 24 беларускіх кампаній правялі перамовы аб магчымасцях развіцця супрацоўніцтва ў сферах вытворчасці сельскагаспадарчай тэхнікі, электронікі і прымянення інфармацыйных тэхналогій у банкаўскім сектары.

Намеснік старшыні беларускай гандлёва-прамысловай палаты Уладзімір УЛАХОВІЧ адзначыў, што з Буркіна-Фасо ў нашай краіны яшчэ пачатковы этап супрацоўніцтва. У апошнія гады Беларусь больш актыўна працуе з рынкамі «далёкай дугі», асабліва з тымі краінамі, якія маюць у сваіх планах дзяржаўныя праграмы развіцця інфраструктуры, сельскай мясцовасці — усё тое, што можа быць выкарыстана для прасоўвання беларускага машынабудавання. Сярод асноўных кірункаў кааперацыі з Буркіна-Фасо таксама прадукты харчавання, нафтахімія і здабыча карысных выкапняў.

«З гэтай краінай у Беларусі пакуль досыць сціплы тавараабарот. Аднак у перспектыве чакаецца вялікі кантракт на пастаўку 500 беларускіх трактароў», — дадаў Уладзімір Улаховіч.

Член бюро гандлёва-прамысловай палаты Буркіна-Фасо Адам ТРАОРЭ адзначыў, што зараз у яго краіне актыўна наладжваюць сувязі з многімі дзяржавамі свету.

«Беларусь уяўляе для нас асаблівую цікавасць таму, што ваша краіна — перадавы вытворца сельскага машынабудавання, — сказаў Адам Траорэ. — Мы хочам бліжэй пазнаёміцца з вашымі прадпрыемствамі для знаходжання магчымасці кааперацыі. У складзе нашай дэлегацыі прыехалі прадстаўнікі кампаній харчовай прамысловасці, лагістыкі, машынабудавання, электроннай камерцыі, перапрацоўкі бавоўны».

Ілья КРЫЖЭВІЧ. kryzhevich@zviazda.by

БУДЗЬЦЕ ЎВАЖЛІВЫМІ ПРЫ РАЗЛІКАХ

«Выпадак завышэння цэн у сувязі з дэнамінацыяй не зафіксавана», — канстатаваў на брыфінгу начальнік упраўлення антыманапольнай і цэнавай палітыкі Гомельскага аблвыканкама Андрэй СУШЧЭВІЧ.

На працягу гэтага месяца супрацоўнікі ўпраўлення праводзілі маштабныя праверкі на 30 аб'ектах гандлю, якія прадстаўляюць буйныя гандлёвыя сеткі, Белкаапсаюз, прыватныя прадпрыемствы. Выяўлена, што ў адной з правэранных крамаў цэны тавараў былі напісаны на цэтліках толькі ў недэнамінаваных рублях. Звароты грамадзян у асноўным тычацца тлумачэння сістэмы разлікаў з адначасовым выкарыстаннем новых і старых купюр. Спецыялісты ўпраўлення даюць кансультацыі пажылым людзям і заклікаюць ва ўсіх выпадках, калі разлікі няправільныя, звяртацца да іх па дапамогу. Маніторынг гандлёвых аб'ектаў ва ўмовах дэнамінацыі, а таксама парадку фарміравання цэн на паслугі і прадукцыю грамадскага харчавання, будзе працягвацца.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.
iost@zviazda.by

СПРАБАВАЎ ПАДПАЛІЦЬ... АЎТАЗАПРАЎКУ

Гэты выпадак адбыўся ў сталіцы: пажылы мужчына падпаліў калонку на АЗС.

У другой палове дня падазраваны зайшоў на тэрыторыю аўтазаправачнай станцыі, размешчанай па вуліцы Ваўпшасавы ў Мінску. Падышоўшы да адной з калонак, ён дастаў паліўна-раздатачны «пісталет» і, націснуўшы на ручку, зліў рэшткі паліва на асфальт, пасля чаго падпаліў яго. Тое ж, як бачна на апублікаваным відэа, паспрабаваў зрабіць з іншым «пісталетам». Далейшыя дзеянні мужчыны былі спыненыя супрацоўнікамі АЗС, якія своечасова падышлі. Падазраванаму 64 гады. У дачыненні да яго распачата крымінальная справа.

АДКАЗНАСЦЬ — І ЗА СУХІЯ СЕТКІ

За знаходжанне з сеткамі на беразе Вілейскага вадасховішча работнікі Мядзельскай міжрайінспекцыі распачалі адміністрацыйны працэс у адносінах да 34-гадовага мінчаніна.

Пра яго з'яўленне на беразе з забароненымі прыладамі лоўлі паведаміў на «тэлефон даверу» Дзяржінспекцыі адзін з адпачывальнікаў. На месцы дзяржінспектары ўбачылі, як падазраваны ў браканьерстве перабірае сеткі. Не чакаючы, пакуль парушальнік устанавіць іх у вадаём, супрацоўнікі інспекцыі спынілі яго дзеянні. Усяго ў затрыманым было пры сабе пяць забароненых прылад лоўлі агульнай даўжынёй 230 метраў. Матэрыялы па выяўленым парушэнні ўжо перададзены ў суд. Мінчаніну пагражае штраф да 630 дэнамінаваных рублёў.

Згодна з пунктам 109.9 Правілаў вядзення рыбалоўнай гаспадаркі і рыбалоўства, забараняецца знаходжанне ў рыбалоўных угоддзях або на прылеглай да іх тэрыторыі на адлегласці да аднаго кіламетра ад берагавой лініі з забароненымі прыладамі рыбалоўства і (ці) рыбай, лоўля якой у гэтым раёне і ў гэты час забаронена ці вага якой перавышае нормы, без дакументаў, што пацвярджаюць законнасць валодання рыбай.

Сяргей РАСОЛЬКА.
rs@zviazda.by

НАВІНЫ

ПАДЗЕЛ

ФАКТЫ